

TISOVSKÝ MESAČNÍK

www.tisovec.com

Výstava priblížuje študentom život A. Frankovej i hrozby extrémizmu

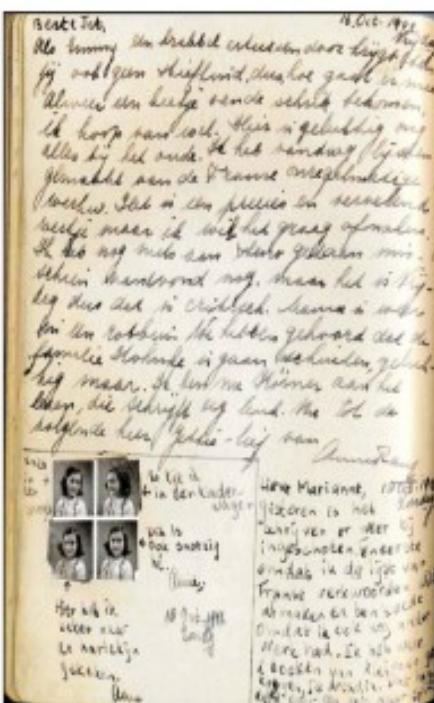
Podľa riaditeľky Evanjelického gymnázia začína náš kraj hnednúť. Životný príbeh Anny Frankovej a príslušné dejinné súvislosti priblížila putovná výstava Odkaz dejín dnešku, ktorá bola do konca marca nainštalovaná v priestoroch Clementisovho domu v Tisovci. Výstava je dielom Nadácie Milana Šimečku (NMŠ) a v Tisovci ju zorganizovalo Evanjelické gymnázium Tisovec (EGT) v spolupráci s mestom.

„Túto výstavu sme ponúkli aj žiakom z iných škôl regiónu. Má to veľký význam, keďže tento kraj začína hnednúť a je potrebné, aby deti vedeli o udalostiach, ktoré sa kedysi udiali,“ vysvetlila riaditeľka EGT Helena Pašiaková s tým, že sprievodcami po výstave bolo 16 študentov 1. až 4. ročníka školy. Ti sa za týmto účelom zúčastnili dvojdňového workshopu, organizovaného NMŠ.

Ich úlohou bolo návštěvníkom priblížiť detaily z informačných panelov, ktoré zobrazujú prierez životom Anny Frankovej. „Je to vlastne úžasná hodina dejepisu. Trochu sme si to ešte st'ažili tým, že naše študentky obsah výstavy prezentovali aj v angličtine dvom našim anglicky hovoriačim učiteľom a zároveň mali v múzeu aj hodinu angličtiny,“ dodala.

„Takéto rovesnicke, takzvané peer-to-peer vzdelávanie má medzi žiakmi veľký úspech. Je iné, keď im rozprávam niečo ja ako pedagóg, alebo keď si to rozprávajú sami. Viacej ich to oslovi a viac si aj zapamätajú,“ uviedla na margo výstavy pedagogička EGT Katarína Jakubcová, ktorá bola jej koordinátorkou v Tisovci. Výstava je podľa jej slov dôležitá i preto, že sa venuje aj extrémizmu a poukazuje na jeho rozličné formy. „Nie je teda vyslovene len o osobe Anny Frankovej a o dejinách, ale má významnú spojitosť i s dneškom,“ priblížila p. Jakubcová.

Zdroj: TASR, foto: Echoviny.sk

MAREC – MESTAC KNIHY

Kniha je najlepší priateľ človeka, mnohých z nás sprevádza po celý život. A mesiac marec – ten už tradične patrí knihám. Práve v marci sa narodil v Rimavskej Pile Matej Hrebenda (10.3.1796), ľudový básnik a prvý kníhkupec, ktorý ľudom, hoci sam slepý, prostredníctvom kníh otváral oči. A práve na jeho počest je marec zasvätený knihám a tým aj knižniciam. Aj tento rok naša Mestská knižnica A.H.Škultétyho v Tisovci pripravila mnoho zaujímavých podujatí pre deti z miestnych škôl.

Ako prví zavítali do našej knižnice najmenší čitatelia, deti z MŠ Tisovec. Pre niektorých to bola návštěva po prvýkrát, s inými sme sa už stretli ostatné roky. Porozprávali sme sa o knížkach, o ich starostlivosti i o ich vzniku, a mali možnosť prezrieť si detské kníhy. Na návštěvu prišli aj deti z MŠ v Rimavskej Pile. Ďalší týždeň patril žiakom ZŠ Dr. V. Clementisa v Tisovci.

Kedže opakovanie je matkou múdrosti, prváci si spolu s tetou knihovníčkou na informatickej hodine zopakovali to, čo sa naučili ešte počas návštěvy z maternej školy. Rozprávka o vzniku

kníhy i pravidlá dobrého čitateľa našim priákom nerobili žiadne starosti. Sme radi, že nám vyrastajú takí dobrí čitatelia. Druháci už čítat vedia a v knižnici ich v kníhach čakala Popoluška – a tých kníh máme naozaj veľa. Okrem čítania rozprávky sme pre nich pripravili aj rôzne súťaže – preberanie hrachu, šošovice i fazule, skladanie puzzle, lúštenie knížky, hádanie hádanok. Na tretiakov už v knižnici čakali nielen rozprávkové, ale aj naozajstné drevené varechy. A tak sa v knižnici nielen čitalo, ale vymýšľali sa tiež rôzne rýmy, básničky, rozprávali vtípné pribehy.

Štvrtáci boli počas návštěvy v knižnici oboznámeni so životom a dielom nášho „najväčšieho“ rozprávkara – Pavla Dobšinského. Zároveň sme vyhlásili medzitriednu súťaž – Hľadá sa Dobšinský, v rámci ktorej mali za 1 týždeň doniesť do školy najviac kníh od Dobšinského. A ako súťaž dopadla? Vyhrali žiaci IV.A, ktorí našli v rodinných knižniciach i u susedov a známych 47 kníh a žiaci IV.B našli len o niečo menej – 43 rozprávkových kníh. Všetci však boli

odmenení diplomom a víťazi aj darčekovým košom.

Cestu do našej knižnice si našli aj deti z detského domova so svojimi tetami vychovávateľkami. V našom dome plnom kníh strávili príjemné chvíle plné zábavy.

Aj žiaci špeciálnych tried ZŠ k nám zavítali. Pre tých starších bola pripravená informatická hodina o vzniku kníhy, o starostlivosti o kníhy, o službách knižnice. Tí mladší sa zahrali s hladou húseničkou, malou hrdinkou detskej kníhy.

A keďže piataci sú už skúsení čitatelia a časti návštěvníci knižnice, na informatických hodinách boli oboznámeni s historiou vzniku písma a samotných kníh, mohli si prezrieť kníhy v brailovom písme pre nevidiacich, cítiť si kúsok papirusu, skušali písat husím brkom i napísat svoje meno v hlaholike. Veríme, že návštěvy boli pre všetkých zaujímavé a deti si nájdú cestu k nám i inokedy, nielen počas mesiaca, v ktorom slovo kniha sklonujeme vo všetkých pádoch. Na ďalšie stretnutia s čitatelmi sa teší Erika Zerolová, knihovníčka MsK A.H.Škultétyho

V Tisovci sa kvôli požiaru mobilizovali aj občania, brali hrable aj motyky

Na výzvu hasiť les, ktorý začal horieť vo štvrtok 30.4. popoludní, zareagovali okrem hasičov a lesníkov aj desiatky obyvateľov mesta. Kvôli rýchlo sa šíriacemu ohňu v bukovej hore za mestom smerom na Brezno bola požiarnym signálom výzva vyhlásená aj v mestskom rozhlase. V pohotovosti boli okrem profesionálov aj dobrovoľní hasiči v regióne. Podľa primátora Tisovca Petra Mináča sa požiar podarilo lokalizovať aj vďaka všetkým aktívnym zložkám za približne štyri hodiny. „Môžeme byť hrdí, že na lokalizáciu požiaru prišlo aj veľa občanov. Priniesli hrabličky aj motyky. Boli tu aj deti,“ povedal Mináč, podľa ktorého napočítali približne 30 občanov. Na poslednú

takúto mobilizáciu si v Tisovci pamätajú spred niekoľkých rokov pri požari na Bánove. „Hasiči už majú odvtedy dobrú techniku, je to už na vyššej úrovni,“ povedal primátor a dodal, že na veľmi vysokej úrovni bola aj koordinácia priebehu hasenia.

Požiar mal vzniknúť pri ceste, v jarku na Sládkovičovej ulici smerom na Brezno. Podľa prvotných informácií z miesta požiaru mohol požiar vzniknúť po problémoch na niektorom z prechádzajúcich vozidiel. „Príčina požiaru je v šetrení,“ povedal pre Rimava.sk okresný riaditeľ Hazz Rimavská Sobota Marek Lašák. Ako spomenul, podľa odhadov zhoreli viac ako tri hektáre štátnych lesov, oheň sa

v prudkom kopci šíril rýchlo a plamene dosahovali aj niekoľko metrov.

„Uchránené hodnoty boli odhadnuté na 100 tisíc eur,“ doplnil Lašák, podľa ktorého nad bukovou horou bol už stážený prístup a ochranné pásmo najvyššieho stupňa ochrany. Škoda zatial nebola vypočítaná. Na mieste zasahovali hasiči z Hnúšte, Rimavskej Soboty či Klenovca. Spolu aj s lesníkmi hasilo požiar viac ako 50 ľudí. Hasiči sa na základňu vrátili pred polnocou. Hasiči aj naďalej upozorňujú na dôsledné dodržiavanie zakladania ohnísk ako aj na vypaľovanie trávnatých porastov, za ktoré hrozia pokuty.

Zdroj: rimava.sk

Hasili aj študenti EGT

Dňa 30. marca 2017 sa okolo 17.00 rozhorel v Tisovci oheň. Horela hora na konci Tisovca po pravej strane smerom na Brezno. Už okolo 17.15 sa v rozhlase ozývalo, aby každý schopný občan schmatol lopatu a utekal na miesto činu. Samozrejme, my starí veteráni školy EGT v zošolení Miloslav Valko, Peter Kurek, Pavol Golian a Adam Slanina sme ani na chvíľu nezaváhali a utekali. Keď sme tam prišli, červené peklo sa ešte len rozpútalo. Zhrabli sme lopaty, hrable či motyky a utekali spolu s ďalšími dobrovoľníkmi hore na kopce smerom ku plameňom. Terén bol strmý a ľahko príehodný, ale hodiny telesnej výchovy s Karolom Mixtajom sa ukázali ako veľmi prospiešné. Rozmiestnili sme sa pozdĺž horeniska a zabraňovali ďalšiemu šíreniu plameňov. Dym bol hustý,

dýchal sa ľahko, teplota stúpala a adrenalín spolu s ňou. Najprv sme oheň podečňovali, no po prvom kontakte s ním sme pochopili, že musíme mať rešpekt. Nebezpečné boli aj skaly, ktoré padali dole kopcom, jedna z nich mi rozbiela koleno, no ani to ma neodradilo od plného nasadenia hasiť požiar. Myslím si, že aj my sme prispleli k uhaseniu tohto požiaru. Sme hrdí, že práve my, študenti EGT, ktorí sa na 5 rokov stávame občanmi Tisovca, sme mestu podali pomocnú ruku aj pri takejto udalosti. Zároveň upozorňujeme, nech ľudia dávajú pozor, kde hádzajú ohorky od cigaret, aby sme tak predišli ďalšiemu nešťastiu.

**Miloslav Valko, 5. A,
video je na adrese:
<https://youtu.be/3ECNp4FBA9g>**

ZÁPIS DO 1. ROČNÍKA

Základnej školy Dr. Vladimíra Clementisa Tisovec

KEDY?

12.4.2017 (streda)

KDE ?

NA 1. STUPNÍ ZŠ

O KOĽKEJ ?

o 14:30 hod.

ČO SI MÁM PRINIESŤ ?

RODNÝ LIST, OBČIANSKY PREUKAZ ZÁKONNÉHO ZÁSTUPCU, PASTELKY, 15€ (NA ZAKÚPENIE ZOŠITOV)

UZNESENIA MESTSKÉHO ZASTUPITEĽSTVA V TISOVCI – 28.03.2017

berie na vedomie

- Správu o hospodárení obchodnej spoločnosti Služby mesta Tisovec, s.r.o. za rok 2016
- stanovisko Dozornej rady podľa doručeného zápisu
- Správu o hospodárení obchodnej spoločnosti Mestské lesy Tisovec, s.r.o. za rok 2016
- stanovisko Dozornej rady podľa doručeného zápisu
- žiadosť Základnej umeleckej školy Tisovec o poskytnutie účelovo viazaných finančných prostriedkov vo výške 600,00 Eur
- žiadosť Ivety BAROVEJ – YB TAXI, bytom Vansovej 17, 980 61 Tisovec – Rimavská Pila o prenájom pozemkov vo vlastníctve Mesta Tisovec
- žiadosť Tibora KOVÁČA, bytom Francisciho 822, 980 61 Tisovec o odkúpenie pozemku vo vlastníctve Mesta Tisovec
- s úhlaším
- so schválením Účtovnej závierky obchodnej spoločnosti Služby mesta Tisovec, s.r.o. za rok 2016
- so schválením Účtovnej závierky obchodnej spoločnosti Mestské lesy Tisovec, s.r.o. za rok 2016
- s chvalu
- Plán hospodárenia spoločnosti Služby mesta Tisovec, s.r.o. na rok 2017
- Plán hospodárenia spoločnosti Mestské lesy Tisovec, s.r.o. na rok 2017
- v zmysle ustanovenia § 11 ods. 4 písm. b) zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších právnych predpisov a v súlade s ustanovením §14 ods. 2 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlach územnej samosprávy v znení neskorších právnych predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov zmenu rozpočtu Mesta Tisovec rozpočtovým opatrením č. 2/2017 v navrhovanej podobe, ktorá je prílohou uznesenia
- v zmysle ustanovenia § 11 ods. 4 písm. b) zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších právnych predpisov a v súlade s ustanovením §14 ods. 2 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlach územnej samosprávy v znení neskorších právnych predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov zmenu rozpočtu Základnej školy Tisovec rozpočtovým opatrením č. 1/2017 v navrhovanej podobe, ktorá je prílohou uznesenia
- financovanie výdavkov pri príležitosti 80. výročia Základnej umeleckej školy v Tisovci na základe

odporúčania Ekonomickej komisie pri Mestskom zastupiteľstve v Tisovci vo výške 500,00 Eur
 - v zmysle ustanovenia § 11 ods. 4 písm. b) zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších právnych predpisov a v súlade s ustanovením §14 ods. 2 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlach územnej samosprávy v znení neskorších právnych predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov zmenu rozpočtu Základnej umeleckej školy Tisovec rozpočtovým opatrením č. 1/2017 v navrhovanej podobe, ktorá je prílohou uznesenia
 - otvorenie prevádzky „BARU“ v nebytových priestoroch v časti objektu súpisné č. 1146 na ulici Jozeffyho v Tisovci, ktorú bude prevádzkovať spoločnosť LUKAM-SK, s. r. o., so sídlom Fučiková 21 , Brezno s nasledovnými otváracimi hodinami:Pondelok – Štvrtok: od 10⁰⁰ hod. do 22⁰⁰ hod, Piatok – Sobota:od 10⁰⁰ hod. do 02⁰⁰ hod. nasledujúceho dňa, Nedelia:od 10⁰⁰ hod. do 22⁰⁰ hod.
 - vyhlásenie majetku mesta, a to časti pozemku v katastrálnom území Tisovec, parcely CKN č. 3127/1, evidovanú ako zastavané plochy a nádvoria o celkovej výmere 17,5 m² za prebytočný
 - zverejnenie zámeru mesta prenájať časť pozemku v katastrálnom území Tisovec, a to parcele CKN č. 3127/1, evidovanú ako zastavané plochy a nádvoria o celkovej výmere 17,5 m² z dôvodu hodného osobitného zreteľa (poskytovanie iných verejno-prospešných služieb) v zmysle §12 ods. 4 písm. c)
 Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom mesta a majetkom štátu, ktorý mesto užíva a v zmysle §9a ods. 9 písm. c) Zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov, na obdobie od 01.05.2017 do 30.04.2018 za cenu v zmysle VZN mesta o podmienkach a výške najmú nebytových priestorov a pozemkov vo vlastníctve mesta
 - zmluvu č. M/974/4/17 o budúcej zmluve o zriadení večného bremena na investičnú akciu: „Tisovec, ul. Malinovského, rozšírenie VK“ medzi Mestom Tisovec, so sídlom Nám. Dr. V. Clementisa 1, 980 61 Tisovec ako budúcom povinným z večného bremena a Stredoslovenskou vodárenskou spoločnosťou, a. s., so sídlom Partizánska cesta 5, 974 00 Banská Bystrica ako budúcom oprávneným z večného

bremena

- dotácie z rozpočtu mesta pre záujmové združenia nasledovne:
- OZ Veselá stonožka 700 Eur, OZ Zdravotne postihnutých Tisovec 500 Eur s p l o m o c n u j e
- primátora mesta, konajúceho ako Valné zhromaždenie k prijatiu uznesenia, kde vykazaný zisk obchodnej spoločnosti Služby mesta Tisovec, s.r.o. za rok 2016 vo výške 329,92 Eur sa použije na tvorbu rezervného fondu a 95% časť vykazaného zisku vo výške 6 268,54 Eur sa prevedie na nerodelený zisk minulých rokov
- primátora mesta, konajúceho ako Valné zhromaždenie k prijatiu uznesenia, kde vykazaný zisk obchodnej spoločnosti Mestské lesy Tisovec, s.r.o. za rok 2016 vo výške 19 422,00€ sa použije : 10 000,00 € v prospech vlastníka spoločnosti – Mesta Tisovec a 9 422,00 € u d e ľ u j e s ú h l a s
- s prijatím refinančného úveru od Slovenskej sporiteľne, a. s. vo výške maximálne 493 000,00 Eur
- s poskytnutím zabezpečenia úveru podpísaním biánku zmenky vystavenej na obchodnú spoločnosť Služby mesta Tisovec, s. r. o.
- s poskytnutím zabezpečenia úveru zriadením záložného práva na nehnuteľný a hnuteľný majetok obchodnej spoločnosti Služby mesta Tisovec, s. r. o.
- u s t a n o v o u j e
- Ing. Štefana BÁLINTA ako riadiťa a konateľa obchodnej spoločnosti Služby mesta Tisovec, s.r. o. a Ing. Ivana KRÍSKU ako konateľa obchodnej spoločnosti Služby mesta Tisovec, s. r. o., aby uzavrtieli so Slovenskou sporiteľňou, a. s. Zmluvu o úvere a d'álšiu zmluvnú dokumentáciu a vykonávali aj všetky ďalšie úkony súvisiace s úverom, jeho zabezpečením a čerpaním
- u k l a d á
- vedúcemu oddelenia výstavby, ŽP a RM vyzvať vlastníkov bytoviek na odkúpenie pozemkov pod bytovými domami do 30.04.2017

Migrácia za úspechom

východísk nám v Tisovci chýba. Preto mladšia a stredná generácia je vo veľkej miere ochotná toto všetko podstúpiť, ale nie v Tisovci. Odchádzajú za úspechom a víziou lepších zárobkov mimo Tisovca a vo veľkej miere do zahraničia. Taliansko, Rakúsko, Nemecko, Veľká Británia, USA, dokonca Česká republika sú ich novým domovom. Sú tu silné ekonomiky, ktoré dávajú šancu aj našim ekonomickým migrantom. Vraj sa tam menej kradne a korupcia je menšia. Len na Slovensku s tým máme problém. Sprievodným javom je tu neúcta k právu, k pravde. Životné náklady a kúpna sila obyvateľstva sú limitujúce faktory životnej úrovne a možno povedať spokojnosť ľudí. Marcové snemovanie poslancov Tisovca a R. Pily znova ovplyvnili občania, ktorí bývajú v bytových domoch, činžiakoch, ktorým dodáva teplo a teplú vodu Mestský podnik služieb s.r.o. Pán riaditeľ Ing. Bálint zrozumiteľne a perfektne vysvetli hospodárenie mestského podniku, kde prioritou bola generálna rekonštrukcia hlavných energeticko- tepelných rozvodov, čo bolo pre budúcnosť nutné. **Náklady na bývanie v Tisovci sú v pomere k príjmom**

Ľudí vysoké. Tu nám pomôže ekonomický rast nielen v Tisovci, ale v celom regióne. To je kardinálna výzva pre politikov. Tempo ekonomickej rasty v Tisovci je prakticky nulové. Súčasný stav nám pomáhať zachraňovať Mestské lesy s.r.o., Vápenka, stredné školy, Ekometal, Emkatex, Tiswood. CSM Tisovec, tradičná strojárska výroba, prebieha reštrukturalizačným procesom a zamestnanosť tam výrazne klesá. Zvrátiť tento stav nebude ľahké. V „šufliku“ majú poslanci Tisovca Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja, ale momentálne je nepoužiteľný, nemá ekonomické a politické krytie a to je na zamyslenie. Volebným tiažným koňom by mohol byť rozvoj cestovného ruchu v Tisovci. Kto tohto koňa osedlá? Potrebujeme skúsených elitných ekonomických jazdcov a tí sa Tisovcu zatiaľ vyhýbajú. Treba sa nám dôkladne rozhliať. Žeby nám pomohla rozhládňa na Trstí? Sice ešte nestojí, ale rozhliaďnuť sa nám rozhodne treba. Migráciu za úspechom a službami takto nezastavíme. Dôležité je zastaviť prepad a to je pre súčasnosť najdôležitejšie.

Pokračovanie na str. 4

Prežívame úžasnú dobu. Možno ju nazvať dobou možností, problémov, vzdelania a tiež omylov politikov, ktorých sme sa naučili počúvať, hoci nás svojimi nekonečnými diskusiami, ktoré vyúsťujú do osobných súbojov, odvádzajú od problémov s ktorými si musíme sami poradiť, lebo oni nemajú na to čas. Doménou strednej a staršej generácie sú dary života, o ktoré sme sa museli sami zaslúžiť a o to si ich viac ceníme. Súčasné výdobytky civilizácie berieme ako samozrejnosť. Mladšia generácia má pocit, že má nárok na všetko, čo si umiení a my svoju zaneprázdenosťou im to prakticky podsúvame. Hoci nás to stojí nemalé finančné prostriedky, ktoré musíme zarobiť. Je to aj doba, kde sa vyhýbame riešeniu problémov, ktoré nám prisúdila nekompromisná ekonomika, zlé rozhodnutia, plytvanie a nekonceptnosť. Spoliehamo sa na múdrú vládu, ktorá to vyrieši a pride nám urobiť poriadok a zabezpečiť blahobyt. Návšteva Tisovca predsedom vlády p. Ficom v marci nám to len potvrdzuje. **Úspech podmieňuje osobné obete.** Kým sa úspech dostaví, je pred nami strastiplná cesta. Načrtnutie

Pokračovanie zo str. 3

Konzervovať súčasný stav je len prechodné riešenie. Vzdialenosť cieľom by mohla byť migrácia do Tisovca za vzdelením, príkladom je Evanjelické bilingválne gymnázium so zaujímavým programom aplikovanej ekonómie. Nasledovať by mal rozvoj služieb nielen pre obyvateľov Tisovca. Sociálne služby a ich rozvoj, to je pre Tisovec výsostne potrebné. Ziadosť do Domu dôchodcov je viac

ako je súčasná kapacita. Natíska sa tu využitie nedostavanej Sokolovne. Dôležité je naštartovať rekreačno-sportové služby, po ktorých je celosvetový dopyt. Toto prináša peniaze. Sú to námety na zníženie migrácie z Tisovca a Rim. Pôly. Migrácia najmä mladých ľudí, je celosvetový fenomén, zvyšuje sa tým konkurenčia a elity dostávajú priestor, alebo si ho vynútia svojimi schopnosťami. Je to o podmienkach, ktoré dokážeme ponúknut'

v Tisovci a to je zatiaľ hranica, ktorú nevieme prekonáť. Ľahostajnosť a pohodlie sú nepriateľom úspechu a to využijú tí, čo ešte nič neurobili a neuroobili ani chybky. Migrácia je aj výstraha pre Tisovec, najmä migrácia neprispôsobivých ľudí. Je to na nás, ako bude Tisovec vyzeráť v budúcnosti. Je to o schopnostiach a obetavosti tunajších ľudí. Tento kapitol netreba premrhať. **V. Pašiak**

Príbehy z vojny: Antek

Antonín Vazač, známy pod menom Antek, sa narodil 14. júna 1911 v obci Šanov v okrese Znojmo, dnešnom juhomoravskom kraji.

Otec Leon Antek Vazač a matka Mária, rodená Malináková, boli poľnohospodárski robotníci, ktorí sa v roku 1923 prestáhovali za prácou do Rakúska. Tu Antonín Vazač absolvoval dve triedy meštianskej školy a ako 19 ročný sa prihlásil k rakúskemu vojsku.

Neskôr bol z rakúskej armády prepustený, živil sa ako robotník a šofér. Po obsadení Rakúska Hitlerom v roku 1938 ho povolali späť k armáde, kde okrem iných povinností robil aj osobného šoféra vysokému dôstojníkovi. S nemeckou armádou sa dostal na Ukrajinu a Krym. Pre krádeže v armáde bol odsúdený na smrť, ale neskôr mu bol rozsudok účelovo zmenený. Po absolvovaní 6 mesačného kurzu vo Fultau, v stredisku špionážnych a sabotážnych

kurzov, sa stal vycvičeným špiónom nemeckej armády. Ako parašutista bol vysadený na územie obsadené spojeneckou armádou, kde plnil drobné špionážne úlohy. Počas jednej z akcií utrpel aj strelné poranenie, za ktoré dostal vyznamenanie. Postupne získaval dôveru nemeckého vedenia a s novou úlohou bol vysadený ako nemecký vojenský zbeh do blízkosti bojovej linie. Tu sa prihlásil na ruskom veliteľstve ako vojenský zbeh. Po jeho dlhšom preverovaní ho zaradili na trojtýždňový výcvik v ruskej špionážnej a sabotážnej škole, ktorú úspešne absolvoval. Dňa 12. októbra 1944 bol vysadený ako parašutista a partizán na územie Slovenska, v blízkosti Švedlára. Tu sa dostal k jednotke majora Vladimirova a prvýkrát sa tu stretol aj s kapitánom A. S. Sadilenkom. V partizánskej skupine potom dostal aj prvé spravodajské úlohy. Od Nemcov, s ktorými bol v tajnom spojení, dostával priebežne špionážne úlohy, čo robiť a sledovať. Podľa nemeckých pokynov sa mal dočasne pohybovať s partizánskou skupinou, ktorá sa postupne presúvala po horách smerom na Tisovec a Hnušťu. Po získaní potrebných informácií Antek prebehol späť k nemeckej armáde, kde na štabe Gestapa nahľásil činnosť partizánov, mená funkcionárov, ale aj občanov, ktorí pomáhali partizánskym skupinám. Podľa týchto údajov gestapo vypracovalo prepádové plány, z ktorých prvý sa uskutočnil v skorých ranných hodinách 31.

decembra 1944. Skupina nemeckých vojakov obkolesila pred svitaním Klenovce a celý jeho rozsiahly chotár. Zaistili niekoľko desiatok občanov, ktorých nahnal do kultúrneho domu a kostola, kde ich držali a vypočúvali. Ľudí z lazov pochytali a sústredili v stodole na Ráztočnom. Počas domových prehliadiok sa lúpilo a zapalovalo, pričom medzi partizánmi a Nemcami často vznikali prestrelky.

Rumunský partizán Nikolaj Lautaš, ktorý sa zranený skrýval v kolesni Eugena Mrázika, radšej spáchal samovraždu, ako by sa mal dať chytiť. Počas nemeckých razíj mnohí obyvatelia prišli o život, alebo skončili v koncentračných taboroch. Razia pokračovala 3. januára 1945 v Kokave nad Rimavicom. Druhá skupina Nemcov išla z Bánova na Tepličné a Polhoru a tretia razia 6. januára 1945 smerovala od Tisovca na klenovskú Poľanu. Nemecké jednotky začali robiť prehliadky aj po Tisovci a

jednotlivých samotách. Antek, ktorý bol v oblasti Klenovca a Tisovca známy a mnohí ho poznali ako partizána, sa zrazu objavil s Nemcami v uniforme SS. Poznal hory, obyvateľov samôt, mal veľmi dobrý prehľad, kto na jednotlivých samotách býva a kto pomáha partizánom. Zaujal sa hlavne o členov Sadilenkovej partizánskej skupiny a občanov židovského pôvodu. Preto pri obsadení a kontrole samoty v Rovni, ktorá patrila Samuelovi Cabanovi, hľadal najmä Menharda Grünmannu, ktorý v tom čase slúžil ako vojak v Prvosieneke 2 na Dieliku a k Cabanovcom do Rovne sa často vracal.

Grünmann si po rokoch do svojich spomienok napísal: „K Samuelovi Cabanovi, roľníkovi v Rovni, sa ukryla moja rodina už 29. augusta 1944, keď vypuklo povstanie. Ja som konal vojenskú službu na Dieliku pri jednotke Prvosieneke 2, kde velil npor. Daniel Jároš. Rodina sa po niekoľkých dňoch vrátila domov a neskôr sa presunula do obce Baláže, kde im Julka Cabanová odnesla správy, potraviny a falošné dokumenty. Ja som často chodil do Rovne, kde som aj prespával a v izbičke som veľakrát trávil chvíle s „partizánom“ Antekom. Potom 6. januára 1945, keď nemeckí fašisti mali obsadené klenovské vrchy, prišli robiť

poriadky aj na tisovské samoty. Pre mná si príšli priamo do Cabanov, pod vedením samotného Anteka. Našťastie som v tú noc spal na Strieborné u Dianiškov – Strapákov. U Cabanov nebolo miesta ani na dlážke, lebo k nim došla celá rodina. Poradili mi, aby som išiel na Striebornú k Dianiškovcom, čo mi zachránilo život.“ Vypočúvanie a bitku od Anteka vtedy zažili aj rodiny: Hudecová, Vrbiarová, Krivošová, Cabanová a ďalšie. Neskončilo to len vypočúvaním. Starostu Gustáva Krivoša, Mateja Vrbiera, Štefana Hudeca, Jána Bukvu a ďalších deportovali do väznice v Banskej Bystrici, kde ich ďalej väzni a vypočúvali Nemci na čele s Antekom. Kedže Antek sa predtým pohyboval voľne po vrchoch medzi partizánskymi skupinami, ich pozicie nebolo problém prezradíť. Pri prepadoch nemeckými komandami, následkom toho, doplatilo životom množstvo partizánov. Po skončení vojny sa Antek skrýval a dokonca sa pridal k Červenej armáde ako tlmočník a zásobovač. Po prechode frontu sa skrýval pri svojom strýkovi v Hrušovanoch pri Brne. Na základe udania bol dňa 20. júla 1945 zaistený a 26. septembra 1945 deportovaný do väznice Krajského súdu v Rimavskej Sobote. Po vypočúti 82 svedkov, medzi ktorými nechýbal ani Menhard Grünmann, a známymi výpovedami ďalších 13 svedkov Okresný ľudový súd v Rimavskej Sobote 28. júna 1946 uznal Antonína Vazača – Anteka vinným. Kládlo sa mu za vinu, že ako cudzí štátnej príslušník bojoval s nemeckou armádou na území ČSR proti Červenej armáde, proti partizánom a dopustil sa vydieračstva a udavačstva. Následkom toho zapričnil smrť

najmenej 13 ľudom, ďalší ľudia boli odvlečení do koncentračných taborov a zostali nezvestní. Dopustil sa lúpeži, podpalenia a iných násilností, stál v službách nacistického Nemecka, zapričnil a napomáhal odvlečeniu slovenských príslušníkov do cudziny,

**DO TEJTO BUDOVY PO ČIASŤOČNOM
POTLAČENÍ POVSTANIA NACISTI
POHNALE 91. XII. 1944. TAKMER,
VŠETKO OBČIANSTVO
IS MALÝMI DEŤMI.
38. OBČANOV, KTORÝCH GESTAPÁCI
OZNAČILI ZA PARTIZÁNOV,
BOLO ODVLEČENÝCH.**

pričom spôsobil miliónové škody na majetku civilných osôb. Na základe týchto skutočností bol obžalovaný Antek odsúdený na trest smrti zastrelením a prepadnutím jeho majetku v prospech štátu. Rozsudok smrti bol vykonaný v Rimavskej Sobote 2. júla 1946.

Fotografia: Antonín Vazač – Antek v nacistickej uniforme, Pamätná doska na bývalom kultúrnom dome v Klenovci

Cesta do minulosti na dvoch hradoch Salgó a Šomoška v dvoch štátoch

Rýchlo, ako nespútaná voda v rieke ubehli dva roky, kedy nás naše túlavé nohy naposledy zaviedli do Maďarska na Modrastú horu. Dňom sa vtedy spúšťal dážď a vo vyšších polohách nás ešte k tomu prekvapil sneh. Biele chumáče pokryvali chodník a nám nezostalo iné, len si chumelicou pomaly razit cestičku až na samotný vrchol hory Kékes. Takmer presne na deň, len s miernym odstupom času, miera na maďarskú hranicu opäť dva autobusy. Tentokrát s 86 turistami. Dáždik vytrvalo bubnuje na okná a neutícha ani vtedy, keď vystupujeme na parkovisko za obcou Salgóbánya. Pravda odveká potvrdzuje, že boj s prírodou je vopred prehratý boj. Okrem toho sme predsa túlaví vlci, ohotní, prispôsobiví prostrediu a okolnostiam. Miernym stúpaním lesným chodníkom prichádzame kamenistým terénom postupne cca po 15 minútach na hrad Salgó. Celý dnešný deň sa bude niesť v duchu minulosti. Dejiny vraj píšu tý najsielnejšia a najodhadlanejšia, tak teda vykročte spolu so mnou o niekoľko storočí späť do histórie. Ocitáme sa v 13. storočí. Simon z rodu Kačičcovcov začal stavat maďarský hrad Salgó. Hradné múry sa postupne dvihajú na vysokom sopečnom brale vo výške 625 m.n.m. nad obcou Salgóbánya. Traja majestátni kamenní strážcovia, hrad Salgó, Šomoška a nedaleký Fiľakovský hrad sú situované vo vzájomnej blízkosti. Ochráňujú obchodnú cestu smerujúcu severovojužným smerom, najmä pred vpádom nepriateľa. Hrad postupne mení viacerých majiteľov a v 18. a 19. storočí patrí do vlastníctva rodu Jankovichovcov. Od roku 1938 sa týči na najvyššom bode hradu rozľahlá, ktorú obkolesujú už iba základy múrov. My v tejto chvíli vstupujeme dreveným schodiskom do udržiavanej veže. Výhľady sú skúpe, tam niekde v hmle, ktorá nás neustále sprevádzá, môžeme len tušiť v diaľke Lučenskú kotlinu s Fiľakom a Fiľakovským hradom. Pri odchode

niekdajšou hradnou bránou prechádzame okolo bazaltových stĺpov, na ktorých stojí pamätná tabuľa venovaná spomienke na slávneho maďarského básnika Sándora Petőfihu. Navštívil tento hrad v roku 1845. Spod múrov hradu Salgó pokračuje trasa po červenej turistickej značke smerom na Eresztvény. Len tri oddychové kilometre privádzajú naše kroky do dedinky Somoskő. A onedlho sa opäť ocítame v minulosti. Na hrade Šomoška (505 m.n.m.). Pri porovnaní s hradom Salgó je hrad Šomoška situovaný o vyše sto metrov nižšie. Jeho ruiny sa rozkladajú v chotári obce Šiitorská Bukovinka v Lučeneckom okrese a ležia v bezprostrednej

blízkosti slovensko-maďarskej štátnej hranice nad maďarskou obcou Somoskő (Šomoška). Vlastne celý hradný kopec tvorí národná prírodná rezervácia Šomoška. Hrad mal vo výške storočí viacero názvov. V roku 1323 sa nazýva castrum Somoskew, čo znamená Drieňový Kameň. Hrad začínajú stavat' v rozmedzí 13. a 14. storočia Kačičcovci. Ako stavebný materiál využívajú čadičové kvádare, tăzené priamo v hradnom kopci. Keďže sú pozostatkom ešte z vulkanickej činnosti, je to prirodzená voľba. Pri stavbe sa podarí odkrýť povestný „kamenný vodopád“ starý 4 milióny rokov. Vznikol z bazaltovej lávy, ktorá stuhla v kráteri bývalej sopky pod zemským povrchom. Porážkou povstania Františka II. Rákocziho,

ktorého vojská hrad v roku 1703 dobyli, bol cisárskym vojskom zbúraný a od tých čias sa nachádza v ruinách. Hrad je súčasťou Náučného chodníka Šomoška, ktorý prechádzza rovnomenou Národnou prírodnou rezerváciou. Dôvodom ochrany je nielen zachovaný vulkanický reliéf, ale aj pestrá mozaika rastlinných a živočíšnych spoločenstiev. Veľká časť materiálu použitá na chodníku má pôvod zasahujúci až do doby ľadovej. Popod hrad sa tiahne kamenné more, okolo ktorého prechádzame značenou trasou smerom na Mačiacu (460 m.n.m.). Po ceste natrafíme na násyp bývalej banskej železnice s banským hutníkom. Na Mačacej sa nachádza kedyž preslávený kameňolom a drevená vyhliadková veža. Chodník lesom nás napokon zavedie až na parkovisko. Ako to už na našich akciách chodí, občas sa nájdzie aj pári zatúlancov a čuduj sa svete vedených stále tými istými členmi, čo majú už asi akoby záľubu strácať sa a stále sa na akciách ponáhľať. Tentoraz sa to stalo až aj preto, že znova nepočúvali inštrukcie na začiatku trasy a dali počas prechodu maďarským územím a ich nekvalitným chaotickým turistickým značením na svoju nesprávnu intuiciu. Od hradu Salgó ich nohy zaviedli inou, neplánovanou trasou, z ktorej sa museli potom vracať na tú správnu značku. Celkom si tak pôvodnú trasu predĺžili o cca 7 kilometrov. Počkali sme chvíľu na hrade Šomoška a aspoň sme sa dozvedeli na čo svojimi tuláckymi cestičkami naťrafili. Domov odchádzame bohatši o nové zážitky, ale i vedomosti. História je svedectvom minulosti a mnoho príbehov si navzájom odovzdávame z generácie na generáciu. Tie ostávajú nielen v slovách, ale žijú i v našich činoch. Sú všade navôkol kamokoľvek, v horách, bralách a kameňoch, ako i v meniacej sa tvári ročných období. Raz tu aj my čosi po sebe zanecháme. Andrea Blahová, KST TO KOS Rimavská dolina

Stretnutie s členmi Klubu dôchodcov v Rimavskej Pile

Dňa 27. marca 2017 sa uskutočnilo stretnutie členov MO MS v Tisovci s členmi Klubu dôchodcov v Rimavskej Pile. Príjemnú hodinku sme prezili spomínaním na život a činnosť Dr. S. Daxnera. V rámci podujatia sme si spoločne pozreli prezentáciu, ktorá bola venovaná Dr. S. Daxnerovi. Sprievodné slovo mali Mgr. M. Koncošová a Mgr. Š. Sabó. Stretnutie

obohatiло vystúpenie žien z Rimavskej Pily, ktoré zaspievali niekoľko ľudových piesní, vystúpenie Mgr. L. Sabovej (hra na akordeón) a veľmi nás zaujal svoju šikovnosťou aj Ondrej Ulický, žiak ZUŠ v Tisovci. Spominali sme teda na vzácneho človeka, politika, právnika, zakladateľa spevokolu, turistického i lyžiarskeho spolku, divadelníka,... Veríme, že

jeho život i práca budú vzorom pre nás všetkých!

MO MS v Tisovci d'akuje členom Klubu dôchodcov v Rimavskej Pile za príjemné posedenie i pohostenie. Azda nebolo posledné. Mgr. Monika Koncošová, MO MS Tisovec

Lady sa pohli

bezpečnú zónu pre študentov školy. Celý projekt je o spoločných aktivitách žiakov všetkých odborov pod odborným dohľadom a vedením pedagógov. Dnes už môžeme konštatovať, že práce sa realizujú podľa harmonogramu a výsledky sú viac ako sympatické. Premietnuté do faktov – v upravovaných priestoroch vyrástla sadrokartónová deliaca priečka, osadené dvere pozývajú do novovytvoreného priestoru, steny sú oblečené do vanilkovej a bielej a budú tvoriť pozadie výtvarných dekorácií

v podobe kvetov – kresieb priamo na stenu, realizovaných podľa viťazného návrhu Jakuba Václavíka, žiaka 4. C triedy, odboru grafik digitálnych médií. Na výsledkoch sa okrem dizajnérov (z 3.C) nemalou mierou podielali aj elektrikári (3.A), ktorí postavili deliacu priečku a priestory vymaľovali. Každú ukončenú fázu práce majú zdokumentovanú a archivovanú. Naši žiaci už neraz ukázali, že sú kreatívni a aktívni a veríme, že to potvrdia i teraz. PaedDr. Zora Kéryová

Istež, názov je do istej miery hyperbolou, ale pri troške fantázie je predsa len výstížný. Hovoríme o projekte **Naladíme sa na správnu vlnu**, ktorý realizujeme na našej škole (SOŠ v Tisovci) od 1. januára 2017. Pripomeňme si, že ide o grantový program Bezpečne v komunité - bezpečne doma Nadácie pre deti Slovenska a poisťovne Kooperativa z nadačného fondu Deti v bezpečí. Programovou oblasťou projektu je bezpečnosť mladých ľudí v komunité a cieľom je vytvoriť v škole oddychovú

Vyvrcholenie zimnej tenisovej súrie

Záverečným turnajom štvorhier v tenise vyvrcholila zimná halová súria. Na antukových dvorocích popradskej tenisovej haly sa v nedeľu 19.3.2017 stretli 10 tenisti z Tisovca a okolia. Po rozlosovanej do dvojíc si to rozdali medzi sebou a pustili sa do bojov o každú lopatku s veľkou vervou a obetavosťou. V prijemnom prostredí pre niektorých hráčov takmer domácom sa hralo 4 hodiny v kuse.

Jednotlivé zápasy boli veľmi vyrovnané s nečakanými otočkami, nastačilo ani vedenie 3:0, 5:3 či 5:2 ani 6:3 v tajbrejku. Vítazstvo v turnaji si napokon vybojovala dvojica **Tomas Labanc - Peter Mlynarovič**, ktorí prešli turnajom bez prehry aj keď po veľmi tesných výsledkoch. Na druhom mieste sa umiestnili **Ľubo Husanica - Jano Mixtaj**, ktorí po drobnom zaváhaní v prvom zápase zmietli

všetko a všetkých. Tretia priečka patrila dvojici **Duro Remeň - Laco Tókoly**. V priateľskej atmosfére, veselej nálade a pri chutnom občerstvení účastníci úspešne zavŕšili zimnú tenisovú sezónu s odhadnutím pokračovať v tradičii aj nabudúce. Všetci sa už ale tešíme na letné podujatia, ktoré začnajú 8. ročníkom turnaja v štvorhrách predbežne 6. mája 2017. Tomáš Labanc

Okienko stavebnej komisie

Stavebná komisia chváli majiteľa domu na Daxnerovej ulici za kvalitnú rekonštrukciu, pri ktorej zachoval pôvodné šambrány, bosáže, delenie okien aj farebnú využívanosť. Je dôležité, aby občania oznamili na Mestskom úrade v Tisovci významnejšie opravy historických budov, ako sú výmena okien, dvier, nové farebné riešenia, prestavba strechy a pod. Členovia stavebnej komisie pri Mestskom úrade im bezplatne poskytnú poradenskú službu, aby úpravy boli v súlade zo zákonom. To, že aj inde sa snažia zachovať pôvodnú architektúru, sme sa pozreli do Muraňa. Pôvodná ľudová architektúra je opravená a udržiavaná naozaj ukážkovo.
Dakujeme!

Divadelný súbor T. Vansovej z Rimavskej Pily vás pozýva na premiéru divadelnej komédie

PREKVAPENIE

na motívy divadelnej hry
O. Zelenku: Košielka

16. apríl 2017
19:00 hod.

Kultúrny dom
Rimavská Pila

Rézia: Milan Cibuliak, Michal Stejskal
hudba, scéna, kostýmy: kolektív
Technická spolupráca: Martin Valent

Hrajú: Johanka Nováková, babička - Zlata Huňáková
Ludovít Vácha, jej nevlastný brat, profesor na penzii - Milan Brútor
Boženka Nováková, jej staršia dcéra - Monika Miškove
Elena Žimrová, jej mladšia dcéra - Denisa Mánková
Janu Žimrovi, Elenina dcéra - Lucia Krajčíková
Peter Semerád - Martin Suchá
MUDr. Henrich Bláha - Ivan Matlo
Ján Marek - Ján Koniar
Jozef Cin - Ján Mihók
Katalin, babičkina švagriná - Zuzana Vasová

vstupné: 2 €

Miestna akčná skupina MALOHONT
Mestská knižnica A.H.Škultétyho
v Tisovci

Vás pozývajú
na výstavu fotografií

MALOHONT MOJIMI OČAMI

Fotografia zo súťaže o najkrajšiu fotografiu regiónu Malohont za rok 2016

Výstavu je možné navštiviť
od 3. apríla 2017
v pracovných dňoch počas otváracích hodín knižnice

Inzercia

Predám 1-izbový byt, prerobený, na 2. poschodí, 36 m², Daxnerova 958

Kontakt: 0908513286

Predám 2- izbový byt na 3. poschodí na Francisciho ulici 833. Byt je neprerobený, má plastové okná
Cena dohodou

Kontakt: 0902532490

Predám rodinný dom a záhradu v Tisovci o výmere 1100 m², aj ako stavebný pozemok
Kontakt: 0918150437